

Česká ruční výroba skla je zapsaná na seznamu UNESCO, slaví i Vysočina

7.12.2023 - Marie Beňová | Krajský úřad Kraje Vysočina

V Česku se na přípravě podkladů týkajících se zápisu ruční výroby skla kromě Ministerstva kultury podílelo například Muzeum skla a bižuterie v Jablonci nad Nisou, ale i zástupci jednotlivých sklářských hutí, škol a profesních organizací. Téma sklářství je skloňováno také v Kraji Vysočina.

„Sklářství je důležitým odvětvím na Vysočině. Je to jedno z řemesel, za kterým se na Vysočinu jezdí,“ uvedla ředitelka krajské centrály cestovního ruchu Vysočina Tourism Olga Königová. „Jedná se o zážitkovou turistiku. Mnohé sklárny nabízí exkurze, prohlídky či možnost vyzkoušet si práci se sklem na vlastní ruce. Fenomén českého skla je světoznámý všude ve světě. 90 % českého skla míří do zahraničí a je velmi často obdivováno i v dalekých zemích v Asii,“ dodala.

Vysočina je v současné době druhou nejdůležitější sklářskou oblastí v České republice. V provozu je zde několik větších a řada malých skláren a zušlechťoven skla, které úspěšně bojují s tuzemskou i zahraniční konkurencí. Díky tradičnímu prostředí se zázemím ve vzdělání působí v Kraji Vysočina také množství samostatných sklářských umělců a řemeslníků, kteří vytvářejí tavené plastiky, broušené a malované sklo, vitráže a další sklářské skvosty.

Řada menších výrobců na Vysočině se tak i dnes věnuje proslulému designovému hutnímu sklu, jež se často pohybuje na pomezí dokonale zvládnutého řemesla a volné umělecké tvorby – například Sklárna Svoboda Karlov u Žďáru nad Sázavou nebo ateliér Valner Glass v Přibyslavi. Na sklářskou turistiku se zaměřuje malá sklářská huť ve Škrdlovicích u Žďáru nad Sázavou v areálu hotelu U Hrocha, která připomíná bohužel již zaniklou tradici světoznámého škrdlovického skla.

Proslulost vysočinského sklářství dokumentuje letos otevřená Galerie na Milovské huti. V muzeu v budově hutmistra na Českých Milovech návštěvníci uvidí tisíc exponátů z dvou zlatých epoch českého sklářství – období broušeného křišťálu a barevného skla. Návštěvníci si odtud odnesou vskutku jedinečný zážitek. „Po celé sbírce přichází provede umělá inteligence. Velké oblibě se těší i minikino s dvoudílným filmovým dokumentem o slavné historii dvaceti horáckých hutí. V něm se mimo jiné diváci po sto padesáti letech virtuálně projdou celou milovskou sklářskou osadou,“ vysvětlil Pavel Kysilka, majitel Galerie na Milovské huti. „To, že české sklo je stále na světovém vrcholu, potvrzují i vystavená díla našich špičkových ateliérových sklářek a sklářů,“ dodal.

Kraj Vysočina nicméně nezaostává ani v nabídce vzdělávání. Sklářské obory lze studovat na středních uměleckoprůmyslových školách ve Světlé nad Sázavou a Jihlavě-Heleníně.

„Velice nás těší, že tradice skla z Vysočiny je tu s námi již čtyři sta let a stále žije, ba co víc, že ji obdivují lidé z celého světa. Ačkoliv je konkurence velmi silná a není snadné se na turbulentním trhu udržet, sklu z Vysočiny se díky umu, nasazení a vytrvalosti zdejších sklářů stále daří,“ řekl Roman Fabeš, náměstek hejtmana Kraje Vysočina, který zastřešuje kulturu, památkovou péči, cestovní ruch a mezinárodní vztahy.

Dosud měla Vysočina v UNESCO celkem tři zápisy. Město Třebíč si letos připomnělo dvacet let od zápisu svých památek na seznam světového kulturního a přírodního dědictví, v roce 2024 bude stejné jubileum slavit město Žďár nad Sázavou s unikátním poutním kostelem sv. Jana Nepomuckého

na Zelené hoře. Posledním klenotem Vysočiny ze seznamu UNESCO je pak malebné městečko Telč se svým fotogenickým náměstím a renesančním zámkem.

Historie sklářství na Vysočině

Tradice sklářství na Vysočině je stará čtyři sta let. Nejstarší písemně doložení skláři se na Vysočině usadili na Žďársku ve Vříšti a Fryšavě již v první polovině 16. století. V následujícím století fungovaly v tamní oblasti hutě v Křižánkách, Jimramově nebo na klášterních statcích v Cikháji. Už před třicetiletou válkou se pak pokusy o sklářskou výrobu objevily také na Telčsku na panství Černovice. Koncem 17. století se rychle začíná rozvíjet sklářství i na západě regionu v Posázaví a na Pacovsku. Spojené je tam například s rakouskou rodinou Adlerů, kteří před tím působili také na Žďársku.

https://www.kr-vysocina.cz/vismo/dokumenty2.asp?id=4123786&id_org=450008